

18.12.2015

Liikenne- ja viestintäministeriö

LVM/174/03/2013 / LVM009:00/2013

Sisäministeriön poliisiosaston lausunto hallituksen esitysluonnoksesta alkolukkolaiksi ja ajokorttilain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt sisäministeriötä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta alkolukkolaiksi ja ajokorttilain muuttamisesta. Sisäministeriön poliisiosasto lausuu asiasta seuraavaa.

Yleistä

Alkolukkojen käyttötarkoituksia on erilaisia. Osa alkolukoista on käytössä tuomioistuimen määrämänä rattijuopumustuomioon liittyen ja osa on käytössä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa. Lisäksi alkolukko voi olla käytössä ajo-oikeuden ehtona päihderiippuvaisella ajo-oikeuden haltijalla. Laitteiden tekniset vaatimukset eivät ole yhteneviä eri käyttötavoissa.

Esityksessä ehdotetaan alkolukkojen hyväksymistä ja käyttöä tieliikenteessä koskevan lainsäädännön uudistamista. Useat erillislain kumottaisiin ja säädettäisiin uusi alkolukkolaki. Sääntelyn tavoitteena on säädöksiä purkamalla vähentää byrokratiaa.

Alkolukkolaki

Alkolukkolaissa olisi säännökset alkolukon asentamisesta, huoltamisesta ja kalibroinnista. Alkolukko tulisi olla ajoneuvoa käynnistettäessä ja kuljettaessa toimintakykyinen. Alkolukkoon ei myöskään saisi omatoimisesti asentaa siihen kuulumattomia laitteita tai ohjelmia. Sisäministeriön poliisiosasto pitää näitä vaatimusta erittäin tärkeinä.

Esityksen mukaan alkolukkojen tulisi täyttää joko SFS-EN 50436-1, SFS-EN 50436-2 tai vastaavan standardin vaatimukset. Sisäministeriön poliisiosaston mielestä tulisi harkita, että kaikilta luonnoksessa mainituissa käyttötavoissa vaadittaisiin tiukemman standardin (SFS-EN 50436-1) vaatimuksen laite. Jos tämä ei ole mahdollista niin ainakin valvotussa ajo-oikeudessa ja terveysperusteissa käytössä vaadittaisiin tiukemman standardin laite, koska näissä molemmissa alkolukko on ajo-oikeuden ehtona. Saatujen tietojen mukaan tiukemman standardin mukaisen laitteen muistilogi mahdollistaisi virhetoiminnan seurannan. Virheellinen käytön tulisi aiheuttaa tarve käyttää laite huollossa ja mahdollisesti auton käytön estymisen tietyn ajan kuluessa.

Valvottuun ajo-oikeuteen määrättyjen kuljettajien laitteiden käyttötietoja ei enää kerätäisi alkolukon valmistajan tai valtuutetun edustajan toimesta osana valvottua ajo-oikeutta. Poliisilla ei ole resurssiensa puitteissa mahdollisuutta kehittää uutta tietojärjestelmää valvottujen ajo-oikeuksien seurantaan. Lisäksi tämä valvontatyö sitoo resursseja ja tämä ei ole olemassa olevassa taloudellisessa tilanteessa järkevää. Valvontaa voitaisiin tehdä teknisesti, jos laitteiden tarkemmat tekniset vaatimukset aiheuttaisivat virheellisessä käytössä lopulta ajoneuvon käytön estymisen ja pakollisen huoltokäynnin. Valvotun ajo-oikeuden kohdalla ajoneuvo on kuitenkin muutoskatsastettava ja kalibrointitodistus on pidettävä mukana ajossa. Liikennevalvonnassa poliisi voi valvoa sitä, että valvottava ajaa alkolukolla varustettua ajoneuvoa ja että alkolukko on säännöllisesti kalibroitu. Lisäksi puhalluskokeella voidaan varmistaa kuljettajan ajokunto.

18.12.2015

Ajokorttilaki

Esityksen mukaan käräjäoikeus määräisi kaikille rattijuopumukseen syyllistyneille ehdollisen ajokiellon ja alkolukolla valvotun ajo-oikeuden määräaikaisen ajokiellon sijaan. Laitteesta olisi kuitenkin mahdollista kieltäytyä. Ajokorttilakiin esitetyt muutokset ovat sisäministeriön näkemyksen mukaan perusteltuja. Nyt lausunnolla olevassa luonnoksessa ei esitetä ajokieltojen pidentämistä. Ajokiellot ovat Suomessa kansainvälisesti vertailtuna varsin lyhyitä. Sisäministeriön poliisiosasto esittää, että määräaikaisia ajokieltojen pituuksia pidennettäisiin nykyisestä. Tällöin alkolukon käytön voisi arvioida tällöin lisääntyvän. Liikenne- ja viestintäministeriön työryhmä esitti "Alkolukko ajo-oikeuden ehdoksi rattijuopumukseen syyllistyneelle" -työryhmämietinnössä (LVM Julkaisuja 3/2012), että rattijuopumusrikoksista määrättävien ajokieltojen vähimmäis-pituuksia pidennetään, jotta ne paremmin vastaisivat tekojen moitittavuutta ja niistä aiheutuvaa vaaraa sekä kansainvälistä sääntelyä. Työryhmä esitti, että ajokorttilain 66 § muutettaisiin siten, että rattijuopumukseen syyllistynyt vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja törkeään rattijuopumukseen syyllistynyt vähintään kuudeksi kuukaudeksi. Myös uusimistapauksien ajokieltoihin esitettiin pidennyksiä.

Ajo-oikeuksiin liittyvät toimivaltuudet siirtyvät 1.1.2016 poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Lausunnolla olevan luonnoksen 67 a §:n mukaan valvottua ajo-oikeutta voisi pyytää esitutkinnan aikana poliisilta tai syyteharkinnan aikana syyttäjältä ennen käräjäoikeuden päätöstä asiasta. Liikenteen turvallisuusvirasto kuitenkin antaisi varsinaisen valvottuun ajo-oikeuteen liittyvän ajokortin käräjäoikeuden päätöksen jälkeen.

Luonnoksen 15 b §:n mukaan valvotun ajo-oikeuden voimaan saattamiseksi valvottavan on toimitettava poliisille todistus siitä, että ajoneuvo tai ajoneuvot on muutostarkastettu alkolukon asentamisen jälkeen. Lisäksi poliisille olisi toimitettava todistus keskustelusta lääkärin tai muun terveydenhuoltohenkilön ammattihenkilön kanssa käydystä keskustelusta. Sisäministeriön poliisiosaston näkemyksen mukaan valvottuun ajo-oikeuteen liittyvät toimet ja niihin liittyvien asiapapereiden vastaanottaminen pitäisi siirtää Liikenteen turvallisuusvirastolle, koska Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi esityksen mukaan tuomioistuimen määräämän valvottuun ajo-oikeuteen liittyvän ajokortin. Vuoden 2016 alusta lukien poliisin tehtävänä on lupiin liittyviä harkintaa vaatia päätöksiä kuten esimerkiksi ajokieltoon määräämiset ja ajoterveyteen liittyvät päätökset. Valvotun ajo-oikeuden antamiseen ei liity tällaista harkintaa, jos muuten edellytykset täyttyvät. Valvotun ajo-oikeuden myöntäminen ennen käräjäoikeuden päätöstä olisi tarkoituksenmukaista siirtää samalle taholle kuin varsinaisen valvottuun ajo-oikeuteen liittyvän ajokortin antaminen. Jatkossa tieliikenteen henkilölupien asiointipaikkoina Liikenteen turvallisuusviraston lukuun toimivat Ajovarma Oy:n palvelupisteet. Ajovarma ottaa muutoinkin vastaan ajokortti- ja muut hakemukset sekä luovuttaa tarvittavat luvat.

Jatkossa tulisi harkita, että ajokieltojen määrääminen rattijuopumusrikosten yhteydessä siirtyisi poliisin tehtäväksi, jos asia hoidetaan muutoin rangaistusmääräysmenettelyssä. Väliaikaisen ajokiellon ja määräaikaisen ajokiellon määrääminen tulisi kuitenkin olla mahdollisimman yksinkertaista ja tulisi tehdä yhdellä kertaa resursseja tehokkaasti hyödyntäen. Jos muutos toteutuu, niin tällöin joudutaan myös valvotun ajo-oikeuden määrääminen arvioimaan näiltä osin uudelleen.

Poliisijohtaja

Sanna Heikinheimo

Poliisitarkastaja

Jari Pajunen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö SM 18.12.2015 klo 13:32. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

18.12.2015

Tiedoksi

Sisäministeri Petteri Orpo
Erityisavustaja Mikko Kortelainen
Kansliapäällikkö Päivi Nerg